زهرا رهایی
پژوهشگر و فعال کسب‌وکار زنان

حمل‌ونقل، ضعیف‌ترین حلقه زنجیره ارزش صنایع خانگی است

چندین سال است بحث کسب‌وکارهای خانگی در مدل‌های توسعه کشورهای مختلف استفاده شده و چون نتیجه‌بخش بوده، به‌عنوان یکی از راهبردهای توسعه مطرح است. قبل از این، بحث توسعه صنایع بزرگ بود و بعد به‌دست صنایع متوسط و کوچک رفت؛ اما بحث توسعه صنایع خانگی از جایی مطرح شده که توسعه جوامع محلی اهمیت پیدا کرد، چراکه نشان می‌داد جوامع مختلف با یکدیگر تفاوت دارند و نمی‌توان برای تمام آنها از یک دستورالعمل استفاده کرد. دلیل دیگر اینکه کسب‌وکارهای خانگی مورد توجه قرار گرفته، حتی نسبت به کسب‌وکارهای کوچک دیگر، داشتن مزایایی مانند سرمایه اولیه کمتر، صرفه‌جویی در وقت، بهره‌وری بالاتر، مطابقت بیشتر با سلایق بازار و... است.

در این میان، آمار و تجربه کشورهای مختلف نشان داده که زنان از گروه‌هایی هستند که بیشتر از سایرین درگیر مشاغل خانگی می‌شوند، چراکه با توجه به شرایط، بیشتر زمان زیادی را بیرون از خانه باشند و می‌توانند به‌راحتی سایر اعضای خانواده را در کار خود دخیل کنند. نکته دوم هم توسعه روستایی است. یعنی زنانی که در روستاها درگیر صنایع خانگی شدند، هدایت و حمایت شدند. در واقع قبلی، توجه بسیاری به این حوزه و حمایت از صنایع خانگی شده و در دولت فعلی هم صحبت از گسترش کسب‌وکار خانگی می‌شود. بر این اساس، با توجه به ساختار انعطاف‌پذیر صنایع خانگی و نیاز به سرمایه کمتر برای تولید محصول یا تنوع بالاتر، امکان ایجاد فرصت‌های شغلی برای اقلیت‌های مختلف جامعه فراهم می‌شود؛ بنابراین واضح است که ما باید از توسعه صنایع خانگی به‌عنوان توسعه پیشران برای کشور دفاع کنیم. اما باید دید که مشاغل خانگی ما در چه شرایطی قرار دارند.

به باور من در هر سیاست‌گذاری‌ای که انجام می‌شود، باید توجه کرد که در زنجیره ارزش چه نمودی دارد. زنجیره ارزش از حلقه‌های مختلفی تشکیل شده است؛ از تهیه مواد اولیه تا تحویل محصول. این حلقه‌ها ممکن است از لحاظ قوت و استحکام مثل هم نباشند. یعنی اگر یک حلقه در زنجیر ضعیف باشد، با اولین فشار، آن حلقه ضعیف می‌شکند و همین باعث می‌شود که تمام زنجیره از هم بپاشد. در اینجا می‌بینیم که سیاست‌گذاران هنوز زنجیره ارزش را در صنایع خانگی به‌درستی نمی‌شناسند. برای همین است که مثلا می‌بینیم وقتی مواد اولیه در تولید صنایع دستی یا محصولات غذایی افزایش قیمت داشت، اعتراض کمتری ایجاد شد، اما زمانی که چیزی مثل تعرفه پست که جزء حلقه‌های آخر زنجیره ارزش به شمار می‌آید افزایش پیدا می‌کند، یکباره شوک بزرگی به صنایع خانگی وارد می‌شود؛ دلیلش هم این است که ضعیف‌ترین حلقه، حلقه حمل‌ونقل بوده است. یعنی در صنایع خانگی، ما ضعف‌های جدی زیرساختی در بحث حمل‌ونقل داشتیم. مثلا در استیصنعت، اگر فیدری کارمندش بیمار شود، می‌تواند از شخصی دیگر یا حتی اعضای خانواده خود کمک بگیرد. یا مثلا وقتی مواد اولیه افزایش قیمت پیدا می‌کند، می‌تواند راهکاری برای تغییر شیوه خرید (مثل قسطی‌کردن و...) پیدا کند. اگر استاندارد ایرادی می‌گرفت یا موارد این‌چنینی، می‌توانست به هر ترتیبی انعطاف‌پذیری شغل خود را افزایش دهد اما زمانی که بحث حمل‌ونقل مطرح می‌شود، دیگر اختیار عملی دست تولیدکننده نیست و مسئله زیرساخت‌ها مطرح می‌شود. زیرساختی که در ایران اصلا مورد توجه قرار نگرفته است؛ چراکه نگاهمان نگاه زنجیره ارزش نیست.

صنایع خانگی در زمان شیوع کرونا با مشکل بسته‌بندی هم مواجه بودند که در واقع بسته‌بندی و حمل، جزء حلقه‌های ضعیف آخر زنجیر هستند. صنایع خانگی در مورد بسته‌بندی، به‌خاطر شرایط کرونا، راهکاری پیدا کردند اما مسئله حمل‌ونقل از همان زمان کرونا همراه با رونق، افت‌های شدیدی هم پیدا کرد؛ چراکه صنایع بزرگ که تولیدات انبوه داشتند، سهم قابل‌توجهی از ظرفیت پست را به خودشان اختصاص دادند و در این زمان، مثلا فردی که تولیدکننده زیورآلات بود، برای ارسال یک جفت گوشواره ممکن بود تا ماه‌ها در انتظار بماند و چون ما هیچ‌وقت این شکل سهمیه‌بندی را نداشتیم و بحث کسب‌وکارهای کوچک و آنلاین به این شکل مطرح نبود، فشارهای زیادی به صنایع خانگی وارد می‌شد. به‌تازگی با کاهش کرونا، این موضوع در حال حل‌شدن بود که با افزایش تعرفه‌های پست مواجه شدیم. حتی آن‌طور که شنیدم پست‌های سفارشی متوقف شده و بعضی از تولیدکنندگان و صاحبان مشاغل خانگی در روستاها، ناچارند از پست پیشتاز استفاده کنند. با این شرایط آیا می‌توانیم باور کنیم که از صنایع خانگی دفاع می‌کنیم؟ آن هم در شرایطی که افزایش قیمت‌ها، هزینه زندگی را بالا برده و معیشت را با مشکل مواجه کرده، ناخودآگاه میزان ثبت سفارش و خرید افراد کاهش یافته است. حالا تصور کنیم در این وضعیت، با افزایش تعرفه‌های پست این میزان فروش صنایع خانگی، کاهش بیشتری نیز خواهد داشت.

اگر بخواهیم به راهکاری در این مورد برسیم، باید گفت که پیش از این، یکی از مسئولیت‌های مرکز ساماندهی صنایع خانگی که در وزارت کار هست، همین بود که صنایع خانگی را شناسایی کند و با کد مشخص به‌راحتی شناسایی و حمایت شوند؛ هم افرادی که به‌صورت رسمی فعالیت دارند و هم آنهایی که به‌صورت آنلاین و اینترنتی فعالیت دارند. پس از آن، می‌توانند کدی به این افراد تعلق گیرد و اختلالی که در حلقه زنجیره ارزش صنایع خانگی ایجاد شده، جبران شود؛ یا بـا کد تخفیف، یا با راهکارهای مختلـف حمایتی. در واقع باید گفت قبل از اینکه بررسی کنیم که تصمیم اتخاذشـده، به کدام قسمت زنجیره ارزشی یک صنعت، کسب‌وکار و... آسـیب وارد می‌کند، اول آن را اعلام می‌کنیم و پـس از آن، تازه می‌اندیشـیم که چگونه از بحران ایجادشـده خارج شـویم. به باور من از بدترین اتفاق‌هایی که می‌توانند برای یک دولت رخ دهد، این اسـت که افراد جامعه فکر کنند سیاسـت‌های اعلام‌شـده ثبات ندارد. مثلا سـازمانی بخش‌نامه‌ای را بدون بررسـی صادر می‌کند و وقتی بـا واکنش مردم روبه‌رو می‌شـود، آن بخش‌نامه را تعدیـل یا لغو می‌کند. در این شـرایط، مـردم نیز به این باور می‌رسـند که راه رسیدن به خفقان، اعتراض اسـت و در این صورت، با ازبین‌رفتن سرمایه اجتماعی روبه‌رو خواهیم شـد. پس بهترین حالت این اسـت که قبـل از اتخاذ تصمیمات کلان، بررسـی‌های لازم انجام شود. مثلا در همین مورد خاص، به‌راحتی می‌شد با مشورت مرکز سـاماندهی صنایع خانگی در وزارت کار و نهادهای مختلف، تمام جوانب بررسی شود.

باری گران بر دوش کسب‌وکارهای خانگی

هفته اول خرداد، عیسی زارع‌پور، وزیر ارتباطات، اعلام کرد؛ طبق مصوبه کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات قرار بر این شد که برای خدمات پایه پستی، عادی و سفارشـی، تعرفه برای مردم عادی ۲۰ درصد افزایش پیدا کند. این رقم بـرای حقوقی‌ها و دولتی‌ها افزایش ۵۰ درصدی خواهد بود. همچنین برای خدمات غیرپایه پستی مانند پست ویژه و پیشتاز، تعرفه مطابق حداکثر سقف تورم که حدود ۴۰ درصد است افزایش می‌یابد.

الهه باقری‌سنجرانی: با اعلام شرکت پست جمهوری اسلامی، تعرفه‌های پستی، بسته به نوع خدمت، بین ۶۷ تا ۱۱۰ درصد افزایش یافت. سال گذشته نیز وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات در مراسم سوونیک تعرفه برای خدمات پستی (سامانه تفکیک و مرتب‌سازی پستی) شرکت پست اعلام کرد بود که پس از دوسال و نیم توقف در تعرفه‌های پستی، این تعرفه‌ها برای مردم ۲۰ درصد افزایش پیدا کند. اولین شوک این افزایش قیمت، به خردفروشان اینترنتی وارد شـد که بیشترین ارتباط را با شـرکت پست دارند. برای ارتباط محصولات آنها برای مشتری، در واقع این موضوع کلید حیاتی کسب‌وکارشان بود. شاید در ابتدایی که این ترکیدن‌ها را کاهش می‌دیدند، اما بحث توسعه صنایع خانگی را جایی مطرح شده که توسعه جوامع محلی اهمیت پیدا کرد، چراکه نشـان می‌داد جوامع مختلف با یکدیگر تفاوت دارند و نمی‌توان برای تمام آنها از یک دسـتورالعمل استفاده کرد. دلیل دیگر اینکه کسـب‌وکارهای خانگی مورد توجه قرار گرفته، حتی نسـبت به کسب‌وکارهای کوچک دیگر، داشتن مزایایی مانند سرمایه اولیه کمتر، صرفه‌جویی در وقت، بهره‌وری بالاتر، مطابقت بیشتر با سلایق بازار و... است.

در این میان، آمار و تجربه کشـورهای مختلف نشان داده که زنان از گروه‌هایی هسـتند که بیشتر از سـایرین درگیر مشاغل خانگی می‌شـوند، چراکه با توجه به شـرایط، بیشـتر زمان زیادی را بیرون از خانه باشند و می‌توانند به‌راحتی سایر اعضای خانواده را در کار خود دخیل کنند. نکته دوم هم توسـعه روسـتایی اسـت. یعنی زنانی که در روسـتاها درگیر صنایع خانگی شدند، هدایت و حمایت شدند. در دولت قبلی، توجه بسـیاری به این حوزه و حمایت از صنایع خانگی شـده و در دولت فعلی هم صحبت از گسـترش کسـب‌وکار خانگی می‌شود. بر این اسـاس، با توجه به سـاختار انعطاف‌پذیر صنایع خانگی و نیاز به سـرمایه کمتر برای تولید محصول یا تنوع بالاتر، امکان ایجاد فرصت‌های شـغلی برای اقلیت‌های مختلف جامعه فراهم می‌شـود؛ بنابراین واضح اسـت که ما باید از توسـعه صنایع خانگی به‌عنوان توسـعه پیشران برای کشور دفاع کنیم. اما باید دید که مشـاغل خانگی ما در چه شرایطی قرار دارند.

به باور من در هر سیاسـت‌گذاری‌ای که انجام می‌شـود، باید توجه کرد که در زنجیره ارزش چه نمودی دارد. زنجیره ارزش از حلقه‌های مختلفی تشکیل شده اسـت؛ از تهیه مواد اولیه تا تحویل محصول. این حلقه‌ها ممکن اسـت از لحاظ قوت و اسـتحکام مثل هم نباشـند. یعنی اگر یک حلقه در زنجیر ضعیف باشد، با اولین فشـار، آن حلقه ضعیف می‌شکند و همین باعث می‌شود که تمام زنجیره از هم بپاشد. در اینجا می‌بینیم که سیاسـت‌گذاران هنوز زنجیره ارزش را در صنایع خانگی به‌درسـتی نمی‌شناسند. برای همین اسـت که مثلا می‌بینیم وقتی مواد اولیه در تولید صنایع دسـتی یا محصولات غذایی افزایش قیمت داشت، اعتراض کمتری ایجاد شـد، امـا زمانی که چیزی مثل تعرفه پسـت که جـزء حلقه‌های آخر زنجیره ارزش به شـمار می‌آید افزایش پیدا می‌کند، یکباره شـوک بزرگی به صنایع خانگی وارد می‌شـود؛ دلیلش هم این اسـت که ضعیف‌ترین حلقه، حلقه حمل‌ونقل بوده اسـت. یعنی در صنایع خانگی، ما ضعف‌های جدی زیرسـاختی در بحـث حمل‌ونقل داشـتیم. مثلا در اسـتیصنعت، اگر فیـدری کارمندش بیمار شـود، می‌تواند از شخصـی دیگر یا حتی اعضای خانواده خود کمـک بگیرد. یا مثلا وقتـی مواد اولیه افزایش قیمـت پیدا می‌کند، می‌تواند راهکـاری برای تغییر شـیوه خریـد (مثل قسـطی‌کردن و...) پیدا کند. اگر اسـتاندارد ایرادی می‌گرفت یا مـوارد این‌چنینی، می‌توانسـت به هر ترتیبـی انعطاف‌پذیری شغل خود را افزایش دهد اما زمانی که بحث حمل‌ونقل مطرح می‌شـود، دیگر اختیار عملی تولیدکننده نیسـت و مسـئله زیرسـاخت‌ها مطرح می‌شـود. زیرسـاختی که در ایران اصـلا مـورد توجه قرار نگرفته اسـت؛ چراکه نگاهمـان نگاه زنجیره ارزش نیسـت.

صنایع خانگی در زمان شـیوع کرونا با مشـکل بسـته‌بندی هم مواجه بودند که در واقع بسـته‌بندی و حمـل، جزء حلقه‌هـای ضعیف آخر زنجیر هسـتند. صنایع خانگی در مـورد بسـته‌بندی، به‌خاطر شـرایط کرونا، راهکـاری پیدا کردنـد اما مسـئله حمل‌ونقـل از همـان زمـان کرونا همـراه با رونق، افـت‌های شـدیدی هم پیدا کرد؛ چراکـه صنایع بزرگ که تولیدات انبوه داشـتند، سـهم قابل‌توجهـی از ظرفیت پسـت را به خودشـان اختصـاص دادنـد و در این زمـان، مثلا فردی که تولیدکننـده زیورآلات بـود، برای ارسـال یـک جفت گوشـواره ممکـن بود تا ماه‌هـا در انتظار بمـاند و چـون ما هیچ‌وقـت این شـکل سـهمیه‌بندی را نداشـتیم و بحث کسـب‌وکارهای کوچـک و آنلاین به این شـکل مطرح نبـود، فشـارهای زیادی بـه صنایع خانگی وارد می‌شـد. به‌تازگی با کاهش کرونا، این موضوع در حال حل‌شدن بود که با افزایش تعرفه‌های پسـت مواجه شـدیم. حتی آن‌طور که شـنیدم پسـت‌های سـفارشی متوقف شـده و بعضی از تولیدکننـدگان و صاحبـان مشـاغل خانگی در روسـتاها، ناچارنـد از پسـت پیشـتاز اسـتفاده کننـد. با این شـرایط آیا می‌توانیـم باور کنیـم که از صنایع خانگی دفاع می‌کنیـم؟ آن هـم در شـرایطی کـه افزایش قیمت‌هـا، هزینه زندگی را بالا برده و معیشـت را با مشـکل مواجه کـرده، ناخـودآگاه میـزان ثبت سـفارش و خریـد افـراد کاهش یافتـه اسـت. حالا تصور کنیـد در این وضعیـت، با افزایش تعرفه‌های پسـت این میـزان فروش صنایع خانگی، کاهش بیشـتری نیز خواهد داشت.

اگر بخواهیـم به راهکاری در این مورد برسـیم، باید گفت که پیش از این، یکی از مسـئولیت‌های مرکز سـاماندهی صنایع خانگی که در وزارت کار هسـت، همین بود که صنایع خانگـی را شناسـایی کند و با کد مشـخص به‌راحتی شناسـایی و حمایت شـوند؛ هم افرادی که به‌صورت رسـمی فعالیت دارنـد و هم آنهایی که به‌صورت آنلایـن و اینترنتی فعالیت دارند. پس از آن، می‌توانـد کدی به این افراد تعلق گیرد و از رخنـه‌ای که در حلقه زنجیره ارزش صنایع خانگی ایجاد شـده، جبران شـود؛ یا بـا کد تخفیف، یا با راهکارهای مختلـف حمایتی. در واقع باید گفت قبل از اینکه بررسـی کنیم که تصمیم اتخاذشـده، به کدام قسـمت زنجیره ارزشـی یک صنعت، کسـب‌وکار و... آسـیب وارد می‌کند، اول آن را اعلام می‌کنیم و پـس از آن، تازه می‌اندیشـیم که چگونه از بحران ایجادشـده خارج شـویم. به باور من از بدترین اتفاق‌هایی که می‌توانند برای یک دولت رخ دهد، این اسـت که افراد جامعه فکر کننـد سیاسـت‌های اعلام‌شـده ثبات ندارد. مثلا سـازمانی بخش‌نامه‌ای را بدون بررسـی صادر می‌کند و وقتی بـا واکنش مردم روبه‌رو می‌شـود، آن بخش‌نامه را تعدیـل یا لغو می‌کند. در این شـرایط، مـردم نیز به این باور می‌رسـند که راه رسیدن به خفقان، اعتراض اسـت و در این صورت، با ازبین‌رفتن سرمایه اجتماعی روبه‌رو خواهیم شـد. پس بهترین حالت این اسـت که قبـل از اتخاذ تصمیمات کلان، بررسـی‌های لازم انجام شود. مثلا در همین مورد خاص، به‌راحتی می‌شد با مشورت مرکز سـاماندهی صنایع خانگی در وزارت کار و نهادهای مختلف، تمام جوانب بررسی شود.

مینا، فروشـنده کتاب‌فروشی آنلاین، از مشکلات کار خود پس از افزایش تعرفه‌های پسـت می‌گوید: «شاید تو کار ما مثل خیلی مشاغل آنلاین اونقدر مشکل نباشه؛ اما مثلا مورد داشتم که به دختر جوون از کیلان سفارش کتاب داده بود که تو شهر خودشون نتونسته برسونه برامش بگیره به مورد بدیه که برای کسب‌وکارهای کوچک مثل ما، خیلی سـنگین باشه و ناچار شـدیم محصولات‌مان را در همان روستا یا نهایتا شهر خودشان بفروشند. براساس این با توجه به محاسباتی که به واسطه کسب‌وکارم داشتم، تصمیم گرفتم که به نمایندگی از صاحبان مشاغل خانگی و آنلاین، این مطالبه‌گری را داشته باشم. در واقع قصدم این نیست که حتما تعرفه‌ها به‌حالتی مطابق هم‌سطحی‌های خودم را اعلام کنم. پس از این، متن کارزار را نوشـتم و در فضای مجازی و سـایت منتشر شد. با اینکه نمی‌دانسـتم چه نتیجه‌ای خواهد داشت؛ اما در همان چند روز اول، بیش از ۴۰ هـزار نفر آن را امضا کردند. اولین اتفاق پس از نوشـتن این مطالبات، واکنش وزیر ارتباطات و مدیرعامل پسـت بود که افزایش قیمـت ۱۱۰درصدی را تکذیب و اعلام کردند تعرفه‌ها ۶۷ درصد برای پسـت‌های سـفارشی و ۴۰ درصد برای پسـت‌های پیشتاز بود. همچنین علاوه بر واکنش مسئولان مرتبط نسبت به افزایش قیمت‌ها، روزای بعد اما به ۶۰ درصد رسـید. تازه مشـتری یـا همون ۶۰ درصد هم تنونسته کنار بیاد. منم مجبور شـدم هزینه بسـته‌بندی، جعبه و... رو کسـر کنم و فقط کرایه پستی رو از مشتری بگیرم که بهش فشار نیاد.»

این صحبت‌های مهسـا، تولیدکننده محصولاتی با الیاف طبیعی است که می‌برسد آیا نباید در این زمینه از نسبت شرکت پست ایلغارها برای مشتری صفر و از درخت تاخیر می‌شـدیم؟ که پاسخ اینگونه بیان می‌کند: «ما در اندازه خودمون هم پست می‌شـد. حالا نه که هزینه جعبـه و بسته‌بندی و کارتن و... هم به اندازه هزینه خود پست می‌شـد. حالا بعد از کارزاری که راه افتاد و بیش از ۴۰ هزار امضا جمع شـد، مدیرعامل اداره پسـت، ویدئویی منتشـر کرد و گفت کـه تکذیب می‌کنیم قیمت‌ها رو. انـگار فرد دیگه‌ای این قیمت‌ها رو گفته. درسـتش این بود که یک اعتراض می‌کردیم. بعد از این صحبت که قول داده بودن ظرف ۲۴ سـاعت قیمت‌ها اصلاح بشه و پول‌های اضافی که از مردم گرفته کـه برگردونده بشـه، هنوز عودت داده نشـده و فقط به‌جای ۶۷ درصد تا ۱۱۰ درصد، حـدود ۵۰ تا ۸۰ درصد قیمت‌ها افزایش پیدا کرده اما به‌هیچ‌عنوان به‌صورت رسـمی اعلام نشـده و نمی‌تونیم مثل سـابق خودمون تخفیفی بدیم یا بسـته‌بندی رو بدیم. یعنی اقدام تاگهانی بـه هم‌ریختگی در بسـته‌بندی‌ها منجر شـده و هزینه پست رو نداده بودن. بنابراین چون رسـمی نشـده، ممکنه بتونن بعدا دوباره افزایش بدن. از طرفی آیتمی بود که هیچ آموزشـی به دفترهای پیشـخوان در رابطه با کاهش قیمت‌ها نداده بودن. در حالی که یک پیل جیغ‌بـرب برانسـون خیلـی راحت می‌گه که تبلیغ‌کننده اتیوه داشـته، سـهم قابل‌توجهـی از ظرفیت پسـت را به خودشـان اختصاص دادنـد و در این زمان، مثلا فردی که تولیدکننـده زیورآلات بود، برای ارسـال یـک جفت گوشواره ممکن بود تا ماه‌ها در انتظار بماند و چون ما هیچ‌وقت این شـکل سهمیه‌بندی را نداشـتیم و بحث کسـب‌وکارهای کوچـک و آنلاین به این شـکل مطرح نبود، فشـارهای زیادی به صنایع خانگی وارد می‌شـد. به‌تازگی با کاهش کرونا، این موضوع در حال حل‌شدن بود که با افزایش تعرفه‌های پسـت مواجه شـدیم. حتی آن‌طور که شـنیدم پسـت‌های سـفارشی متوقف شـده و بعضی از تولیدکننـدگان و صاحبـان مشـاغل خانگی در روسـتاها، ناچارنـد از پسـت پیشـتاز اسـتفاده کننـد. با این شـرایط آیا می‌توانیـم باور کنیـم که از صنایع خانگی دفاع می‌کنیـم؟ آن هـم در شـرایطی کـه افزایش قیمت‌هـا، هزینه زندگی را بالا برده و معیشـت را با مشـکل مواجه کـرده، ناخـودآگاه میـزان ثبت سـفارش و خریـد افـراد کاهش یافتـه اسـت. حالا تصور کنیـد در این وضعیـت، با افزایش تعرفه‌های پسـت این میـزان فروش صنایع خانگـی، کاهش بیشـتری نیز خواهد داشت.

اگر بخواهیـم به راهکاری در این مورد برسـیم، باید گفت که پیش از این، یکی از مسـئولیت‌های مرکز سـاماندهی صنایع خانگی که در وزارت کار هسـت، همین بود که صنایع خانگـی را شناسـایی کند و با کد مشـخص به‌راحتی شناسـایی و حمایت شـوند؛ هم افرادی که به‌صورت رسـمی فعالیت دارنـد و هم آنهایی که به‌صورت آنلایـن و اینترنتی فعالیت دارند. پس از آن، می‌توانـد کدی به این افراد تعلق گیرد و از رخنـه‌ای که در حلقه زنجیره ارزش صنایع خانگـی ایجاد شـده، جبران شـود؛ یا بـا کد تخفیف، یا با راهکارهای مختلـف حمایتی. در واقع باید گفت قبل از اینکه بررسـی کنیم که تصمیم اتخاذشـده، به کدام قسـمت زنجیره ارزشـی یک صنعت، کسـب‌وکار و... آسـیب وارد می‌کند، اول آن را اعلام می‌کنیم و پـس از آن، تازه می‌اندیشـیم که چگونه از بحران ایجادشـده خارج شـویم. به باور من از بدترین اتفاق‌هایی که می‌توانند برای یک دولت رخ دهد، این اسـت که افراد جامعه فکر کننـد سیاسـت‌های اعلام‌شـده ثبات ندارد. مثلا سـازمانی بخش‌نامه‌ای را بدون بررسـی صادر می‌کند و وقتی بـا واکنش مردم روبه‌رو می‌شـود، آن بخش‌نامه را تعدیـل یا لغو می‌کند. در این شـرایط، مـردم نیز به این باور می‌رسـند که راه رسیدن به خفقان، اعتراض اسـت و در این صورت، با ازبین‌رفتن سرمایه اجتماعی روبه‌رو خواهیم شـد. پس بهترین حالت این اسـت که قبـل از اتخاذ تصمیمات کلان، بررسـی‌های لازم انجام شود. مثلا در همین مورد خاص، به‌راحتی می‌شد با مشـورت مرکز سـاماندهی صنایع خانگـی در وزارت کار و نهادهای مختلف، تمام جوانب بررسی شود.

برسـه دست مقصد و بریم اداره پست شکایتی کنیم، می‌گن که هیچ‌گونه مسئولیتی در قبال وسایل شکسـتی نداریم. یعنی هم پول بیمه و پول بسته شکسـتی رو می‌گیرن، هم می‌گن مسئولیتی نداریم. در واقع تنها شیوه جدید، به بار از مشتری پول می‌گیرن، یک) جعبه غیراستاندارد (که خودشون قبلا به‌عنوان استاندارد معرفی کرده بودن. دو) یک بار با محاسبه سایز جعبه و... از خریدار دون هم پول می‌گیرن. حالا ببنید که هزینه جعبـه و بسته‌بندی و کارتن و... هم به اندازه هزینه خود پست می‌شه. حالا بعد از کارزاری که راه افتاد و بیش از ۴۰ هزار امضا جمع شـد، مدیرعامل اداره پسـت، گفت که تکذیب می‌کنیم قیمت‌ها رو. انـگار فرد دیگه‌ای این قیمت‌ها رو گفته. درسـتش این بود که یک اعتراض می‌کردیم. بعد از این صحبت که قول داده بودن ظرف ۲۴ سـاعت قیمت‌ها اصلاح بشه و پول‌های اضافی که از مردم گرفته کـه برگردونده بشـه، هنوز عودت داده نشـده و فقط به‌جای ۶۷ درصد تا ۱۱۰ درصد، حـدود ۵۰ تا ۸۰ درصد قیمت‌ها افزایش پیدا کرده اما به‌هیچ‌عنوان به‌صورت رسـمی اعلام نشـده و نمی‌تونیم مثل سـابق خودمون تخفیفی بدیم یا بسـته‌بندی رو بدیم. یعنی اقدام تاگهانی بـه هم‌ریختگی در بسـته‌بندی‌ها منجر شـده و هزینه پست رو نداده بودن. بنابراین چون رسـمی نشـده، ممکنه بتونن بعدا دوباره افزایش بدن. از طرفی آیتمی بود که هیچ آموزشـی به دفترهای پیشـخوان در رابطه با کاهش قیمت‌ها نداده بودن. در حالی که یک پیل جیغ‌بـرب برانسـون خیلـی راحت می‌گه که تبلیغ‌کننده اتیوه داشـته، سـهم قابل‌توجهـی از ظرفیت پسـت را به خودشـان اختصـاص دادنـد و در این زمان، مثلا فردی که تولیدکننـده زیورآلات بـود، برای ارسـال یـک جفت گوشـواره ممکـن بود تا ماه‌هـا در انتظار بمـاند و چـون ما هیچ‌وقـت این شـکل سـهمیه‌بندی را نداشـتیم و بحث کسـب‌وکارهای کوچـک و آنلاین به این شـکل مطرح نبـود، فشـارهای زیادی بـه صنایع خانگـی وارد می‌شـد. به‌تازگی با کاهش کرونـا، این موضوع در حال حل‌شدن بـود که با افزایش تعرفه‌های پسـت مواجه شـدیم. حتی آن‌طور که شـنیدم پسـت‌های سـفارشی متوقف شـده و بعضی از تولیدکننـدگان و صاحبـان مشـاغل خانگـی در روسـتاها، ناچارنـد از پسـت پیشـتاز اسـتفاده کننـد. با این شـرایط آیا می‌توانیـم باور کنیـم که از صنایع خانگـی دفاع می‌کنیـم؟ آن هـم در شـرایطی کـه افزایش قیمت‌هـا، هزینه زندگی را بالا برده و معیشـت را با مشـکل مواجه کـرده، ناخـودآگاه میـزان ثبت سـفارش و خریـد افـراد کاهش یافتـه اسـت. حالا تصور کنیـد در این وضعیـت، با افزایش تعرفه‌های پسـت این میـزان فروش صنایع خانگـی، کاهش بیشـتری نیز خواهد داشت.

اگر بخواهیـم به راهکاری در این مورد برسـیم، باید گفت که پیش از این، یکی از مسـئولیت‌های مرکز سـاماندهی صنایع خانگـی که در وزارت کار هسـت، همین بود که صنایع خانگـی را شناسـایی کند و با کد مشـخص به‌راحتی شناسـایی و حمایت شـوند؛ هم افرادی که به‌صورت رسـمی فعالیت دارنـد و هم آنهایی که به‌صورت آنلایـن و اینترنتی فعالیت دارند. پس از آن، می‌توانـد کدی به این افراد تعلق گیرد و از رخنـه‌ای که در حلقه زنجیره ارزش صنایع خانگـی ایجاد شـده، جبران شـود؛ یا بـا کد تخفیف، یا با راهکارهای مختلـف حمایتی. در واقع باید گفت قبل از اینکه بررسـی کنیم که تصمیم اتخاذشـده، به کدام قسـمت زنجیره ارزشـی یک صنعت، کسـب‌وکار و... آسـیب وارد می‌کند، اول آن را اعلام می‌کنیم و پـس از آن، تازه می‌اندیشـیم که چگونه از بحران ایجادشـده خارج شـویم. به باور من از بدترین اتفاق‌هایی که می‌توانند برای یک دولت رخ دهد، این اسـت که افراد جامعه فکر کننـد سیاسـت‌های اعلام‌شـده ثبات ندارد. مثلا سـازمانی بخش‌نامه‌ای را بدون بررسـی صادر می‌کند و وقتی بـا واکنش مردم روبه‌رو می‌شـود، آن بخش‌نامه را تعدیـل یا لغو می‌کند. در این شـرایط، مـردم نیز به این باور می‌رسـند که راه رسیدن به خفقان، اعتراض اسـت و در این صورت، با ازبین‌رفتن سرمایه اجتماعی روبه‌رو خواهیم شـد. پس بهترین حالت این اسـت که قبـل از اتخاذ تصمیمات کلان، بررسـی‌های لازم انجام شود. مثلا در همین مورد خاص، به‌راحتی می‌شد با مشـورت مرکز سـاماندهی صنایع خانگـی در وزارت کار و نهادهای مختلف، تمام جوانب بررسی شود.

منفعل نبودن ما قدم بزرگی است

صبا کثیریان: من به‌عنوان صاحب یک کسب‌وکار اینترنتی، بـا افزایش تعرفه ۱۱۰درصدی پست، عملا از ادامه کار با آنها بازمی‌مانم. بسیاری از مشتریان من، خریدن روسای ارسال خود را تنها روز یک هفته بنا به خاطر خوبِ مشتریان، بعضی از آنها خودشـان پیام دادند و ماه‌التفاوت تعرفه‌ها را پرداخت کردند؛ اما در همان روز اول، من نیز هزینه خردتر خودم برای این موضوع محاسبه شـد و، اما تعداد اندکی از افراد شـاید بیکسر چنین اخباری باشـند. تازه همـین افزایش قیمت فاجعـه‌ای که مـا قرار اسـت بـا آن روبه‌رو شـویم، ابهام دارد. بر اسـاس خبرها، شـرکت پسـت باید اجازه افزایش تعرفه خدمات پسـتی به صـورت میانگین تا ۶۷ درصد در سـال ۱۴۰۱ را دارد. این در حالی اسـت که حتی افزایش تعرفه‌ها از این قانون نیز پیروی نکرده اسـت و بررسـی‌ها نشـان می‌دهد برخی از خدمات پسـتی، دارند با هزینه محاسـبه‌شان بالا نیسـت، نمی‌توانند قیمتی معادل با حتی بیشتر از قیمت محصولشـان بدارند. درحالی‌که وزیر حد مجاز را ۵۰ درصد می‌داند. یعنـی به نظر من باید پیش از اجرایی‌شـدن این تعرفه‌ها، اطلاع‌رسـانی دقیق‌تری انجام می‌شـد؛ چون بسـیاری از صاحبان فروشـگاه و کسـب‌وکارهای اینترنتی، از چند روز قبل، هزینه محصول و پسـت را از مشـتری دریافت کردند و نمی‌توانسـتند دوباره ماه‌التفاوت را از آنها بگیرند. بسـیاری از مشتریان من، خریدن روسای ارسـال خود را تنها یک هفته بنا به خاطر خوبِ مشـتریان، بعضی از آنها خودشـان پیام دادند و ماه‌التفاوت تعرفه‌ها را پرداخت کردند؛ اما در همان روز اول، من نیز هزینه خردتـر خودم برای این موضوع محاسـبه شـد و، اما تعداد اندکی از افراد شـاید بیکسـر چنین اخباری باشـند. تازه همـین افزایش قیمت فاجعـه‌ای که مـا قرار اسـت بـا آن روبه‌رو شـویم، ابهام دارد. بر اسـاس خبرها، شـرکت پسـت باید اجازه افزایش تعرفه خدمات پسـتی به صـورت میانگین تا ۶۷ درصد در سـال ۱۴۰۱ را دارد. این در حالی اسـت که حتی افزایش تعرفه‌ها از این قانون نیز پیروی نکرده اسـت و بررسـی‌ها نشـان می‌دهد برخی از خدمات پسـتی، دارند با هزینه محاسـبه‌شان بالا نیسـت، نمی‌توانند قیمتی معادل با حتی بیشتر از قیمت محصولشـان بدارند. درحالی‌که وزیر حد مجاز را ۵۰ درصد می‌داند. یعنـی به نظر من باید پیش از اجرایی‌شـدن این تعرفه‌ها، اطلاع‌رسـانی دقیق‌تری انجام می‌شـد؛ چون بسـیاری از صاحبان فروشـگاه و کسـب‌وکارهای اینترنتی، از چند روز قبل، هزینه محصول و پسـت را از مشـتری دریافت کردند و نمی‌توانسـتند دوباره ماه‌التفاوت را از آنها بگیرند. بسـیاری از مشتریان من، خریدن روسای ارسـال خود را تنها یک هفته بنا به خاطر خوبِ مشـتریان، بعضی از آنها خودشـان پیام دادند و ماه‌التفاوت تعرفه‌ها را پرداخت کردند؛ اما در همان روز اول، من نیز هزینه خردتـر خودم برای این موضوع محاسـبه شـد و، اما تعداد اندکی از افراد شـاید بیکسـر چنین اخباری باشـند. تازه همـین افزایش قیمت فاجعـه‌ای که مـا قرار اسـت بـا آن روبه‌رو شـویم، ابهام دارد. بر اسـاس خبرها، شـرکت پسـت باید اجازه افزایش تعرفه خدمات پسـتی به صـورت میانگین تا ۶۷ درصد در سـال ۱۴۰۱ را دارد. این در حالی اسـت که حتی افزایش تعرفه‌ها از این قانون نیز پیروی نکرده اسـت و بررسـی‌ها نشـان می‌دهد برخی از خدمات پسـتی، دارند با هزینه محاسـبه‌شان بالا نیسـت، نمی‌توانند قیمتی معادل با حتی بیشتر از قیمت محصولشـان بدارند. درحالی‌که وزیر حد مجاز را ۵۰ درصد می‌داند. یعنـی به نظر من باید پیش از اجرایی‌شـدن این تعرفه‌ها، اطلاع‌رسـانی دقیق‌تری انجام می‌شـد؛ چون بسـیاری از صاحبان فروشـگاه و کسـب‌وکارهای اینترنتی، از چند روز قبل، هزینه محصول و پسـت را از مشـتری دریافت کردند و نمی‌توانسـتند دوباره ماه‌التفاوت را از آنها بگیرند. بسـیاری از مشتریان من، خریدن روسای ارسـال خود را تنها یک هفته بنا به خاطر خوبِ مشـتریان، بعضی از آنها